fi curonat şi binecuvîntat de toată lumea. Vom pleca de aici împreună şi, odată în Bucureşti, mă voi ocupa de pregătirile unirei noastre pe pămînt şi în cer. Orice ai mai objecta de acum înainte, va fi de prisos, Maria mea, căci hotărîrea mea este nestrămutată şi o voi împlini în contra voinței dumitale chiar.

La aceste din urmă cuvinte, pe care Alexandru le pronunță cu un ton solemn, fără a mai lăsa Mariei timpul de a răspunde, el apucă braţul Elisavetei şi în urmă pe al scumpei sale fidențate şi cîte trei intru în curtea monastirei.

Elisaveta, sărmana mumă, se simţea fericită şi mulţumea lui Dumnezeu că lucrurile luase o turnură la care nu aspira niciodată. Maria, sublima fată, avea nevoie să reţie emoţiile care-i înecau sufletul de fericire. Iar Alexandru, deşi împărţi aceeaşi fericire ca şi Maria, ca şi Elisaveta, sufletul său însă era zdrobit de cele ce auzise, căci răzbunarea il preocupa şi avea nevoie să o ascunză de amanta sa şi de Elisaveta, ca să nu lase cea mai mică umbră de bănuială.

Cînd ei intrară în monastire, toate privirile se îndreptară spre dînşii şi fiecare călugăriţă avu curiozitatea să caute a cunoaşte pe acela care era însoţit de noile lor tovarăşe.

Arhondăreasa se grăbi a veni înaintea lui Alexandru ca să-l priimească şi să-i ofere ospitalitate, dar Alexandaru îi mulţumi şi, arătîndu-i pe Elisaveta şi pe Maria, îi esprimă dorinţa că voia să rămîie în locuinţa acestor două dame, carii erau din familia sa şi cu carii va pleca a doua zi.

Alexandru fu dar introdus într-o cameră modestă dar prea curată şi Elisaveta cu Maria se ocupară a-i aduce dulceaţă, cafea şi a pregăti cele trebuincioase pentru masă.

Era o plăcere de a vedea pe Maria cu cîtă grabă şi cu cîtă prevenenţă se silea să mulţumească pe amantul său şi acesta, care o ruga neîncetat să nu-şi dea multă osteneală pentru dînsul, nu se putea sătura de a o admira, de a lua cu plăcere orice-i prezenta şi de a suspina profund, cînd ea ieşea pe afară, la gîndirea infamiei tatălui său şi a vătafului de curte.

Cînd umbrele nopții învăluise orizontul, masa era gata. Alexandru, Maria și Elisaveta se pun să prînzească sau mai bine să cineze. Bucatele erau modeste, dar gustoase și prea curate. Ei mîncară puțin căci nici unul nu avea apetit, afară de Alexandru care luă din toate și care [se] prefăcu a mînca mult și cu plăcere ca să îndatoreze pe Maria și să-i dovedească printr-aceasta că nu se mai gîndea la nemulțumirile trecute.

După ce se ridică masa, ei încep a se întreține de diferite lucruri pînă la o oră foarte înaintată a nopței fără a strecura în convorbirea lor nici pe Dăngescu, nici pe vătaful de curte, nici vreun cuvînt de răzbunare viitoare.

Alexandru, văzînd că trebuia să se retragă în camera ce i se pregătise ca să le lase să se repauzeze, își luă noapte bună de la dînsele și le invită să se gătească pentru plecare.

Elisaveta și Maria nemaigăsind de cuviință a reveni asupra refuzului și nemaivoind printr-aceasta a mîhni pe Alexandru, care le arătase că hotărîrea lui era nestrămutată, priimiră cu mulțumire a face totul și în urma ieșirei lui începură a se pregăti pentru drum.

Nici Alexandru, nici Maria nu putură închide ochiul toată noaptea, gîndindu-se unul la altul, astfel că-i surprinse lumina zilei fără ca să fi gustat un moment de repaos.

În revărsatul zorilor, toți erau în picioare. Elisaveta și Maria își luară ziua bună de la călugărițe și la cinci ore de dimineață trăsura cu care venise Alexandru era pe drumul Bucureștilor.

CAPITUL X

REÎNTURNAREA

— Ce zici tu, Neagule, despre istoria Mariei? întrebă Dăngescu pe vătaful său de curte într-o dimineață cînd acesta se afla în camera lui.

— Ce să zic, cocoane, decît că am nerăbdare să-i văz odată sfîrșitul la un fel.

— Unde dracu să se fi înfundat acea fată de cojocar și ce va fi cugetînd să facă în urma celor ce i s-a întîmplat ?

— Aceasta m-ar interesa și pe mine să știu, dar din nenorocire nu mi-a dăruit Dumnezeu înțelepciunea lui Solomon ca să ghicesc în gîndurile oamenilor, sau cel puțin mirosul cîinelui prin care i-aș fi putut lua urma.

— Nu este vorba de urma ei, căci tu nu i-ai fi putut-o lua niciodată. Mă gîndesc la Alexandru, care trebuie să o găsească, și odată găsită, ce-i va spune ea ?

— Sau mai bine, ce va face domnu Alexandru dacă va afla, adăogă vătaful de curte. Aici este rădăcina neastîmpărului meu care mă face să nu mai poci închide ochiul ziua și noaptea ,și vă mărturisesc, cocoane, că-mi este frică de nu mă țin picioarele.

— De ce să-ți fie frică, nerodule ? Și chiar cînd Alexandru ar afla ceva de la Maria, de unde va ști el că tu ai fost esecutorul nenorocirei ei pe cît timp acea fată nici nu te cunoaște, nici nu este bine încredințată de ceea ce i s-a întîmplat și în ce loc.

— Mă iartă, cocoane, și te rog să-mi dai voie a-ți spune că acestea sunt parigorii de om bolnav, cum zice proverbul. Curînd sau mai tîrziu se dovedesc drăciile, oricît de ascunse s-ar ține, și cu toate că eu sunt acela care am adoptat ideea de a nenoroci pe acea fată ca să scăpăm pe domnu Alexandru de dînsa, dar acum îmi pare rău și mi-e frică că toate acestea se vor sparge odată în capul meu.

— Nu te neastîmpăra de aceasta, Neagule. Te voi susține eu oricum s-ar învîrti împrejurările ; de atîta lucru crez că voi avea puterea să te apăr precum am făcut și altă dată.

— Așa este, cocoane, și speranța mea este în Dumnezeu și în dumneata, zise Bolboacă prefăcînd încrederea. Cu toate acestea, este o vorbă că „paza bună întîmpină primejdia rea", și eu m-am gîndit că ar fi bine să mă fac teacă de pămînt îndată ce se va întoarce domnu Alexandru în București și pînă va voi Dumnezeu să se însoare cu fata lui coconu Gorniceanu.

— Vezi, acesta este neastîmpărul meu cel mai mare. Gîndirea mea este neîncetat pironită la această însurătoare, de la care atîrnă toată gloria şi toată fericirea familiei mele. Am grabă de a revedea pe Alexandru, care trebuia să se fi întors pînă acum. Ce va fi făcînd el de atîtea zile la Penteleu ?

— Şi eu îmi fac această întrebare, cocoane, şi-mi zic : peste ce mulţumire va fi dat domnu Alexandru la munte de a rămas acolo atîtea zile ? Să nu să fi dus la vreun alt Penteleu, cocoane ?

— Nu voi să crez altceva, Neagule, decît că muma sa l-a oprit lîngă dînsa, interumpse Dăngescu, căutînd să se liniştească. Elena este o femeie curioasă ; ea esagerează totdauna afecţia ce are pentru fiul său şi dacă Alexandru a luat o prefacere în manierele sale către părinţi, aceasta trebuie să o imput nevestei mele. Este cunoscut că multa dragoste strică totdauna pe copii.

— Vorbiţi ca un înger, cocoane. Nu mai departe mă dau de esemplu pe mine şi încredinţez că dacă părinţii mei mă iubeau mai puţin, fără îndoială că nu aş fi săvîrşit atîtea greşale în trecut. Ca să mă înţelepţesc şi ca să mă întorc la dreapta judecată, a trebuit să sufer multe şi să-mi sparg capul de toate zidurile.

— Ai fost şi tu iubit de părinţi ? întrebă Dăngescu cu mirare. Curios lucru ! Dacă nu mă înşel, mi se pare a fi auzit din gura ta că ai fost aruncat în lume sau mai bine lepădat de părînţi fără ca să ştii cine au fost, nici să-i fi apucat vreodată.

— Este prea adevărat că v-am spus aceasta, zise Bolboacă muşcîndu-şi buzele. Şi astăzi nu zic altfel. Dar voi să arăt că în copilăria mea se vede că am fost rîzgîiat şi iubit şi de aceea am făcut la nerozii.

— Am început a nu te prea înţelege. Neagule, şi îţi mărturisesc că trebuie să fie un mister infernal în naşterea ta, căci ce alt te-ar face să-mi ascunzi origina ?

— Să nu credeţi aceasta, cocoane, căci, şi dacă aş ştii ceva, tocmai dumitale să nu-ţi spui ? A fost numai o neînţel...

Şi Bolboacă nu apucă să sfîrşească că rămîne stîlpit, cu ochi aţintaţi pe fereastă.

— Dar ce ai? îl întrebă Dăngescu, privindu-l cu mirare.

— Domnu Alexandru a intrat în curte, zise Bolboacă cu jumătate vocea. Dumnealui este, îl recunosc!

La aceste cuvinte, el își întoarce privirile de la fereastă și, fără să piarză timpul, iese fuga din cameră.

— Ce spui? murmură Dăngescu venind la fereastă și uitîndu-se. În adevăr, el este, dar care să fie pricina de vine pe jos!

Pe cînd Dăngescu făcea aceste reflecții, Alexandru era în mijlocul curței, și dacă Bolboacă îl zărise, aceasta fusese o fericire pentru dînsul, căci la vederea acestui mizerabil, Alexandru, în furia sa, nu ar fi putut fără îndoială să se stăpînească, precum își propusese.

Alexandru nu voise să-și mai aducă bagajele în casa părintească pentru că nu conta să mai intre niciodată într-însa. El sosise în ziua trecută și, în interesul de a nu mai compromite liniștea Mariei, trăsese împreună cu dînsa și cu Elisaveta la Otelul de Europa, unde avea cunoștințe și unde fusese totdauna mulțumit. Această hotărîre a lor era luată după drum ca să rămîie la acest otel pînă cînd Alexandru va face pregătirile trebuincioase pentru maritagiu. Maria și Elisaveta se supuneau cu mulțumire la toate dorințele lui Alexandru. Ele îl rugase numai să înștiințeze pe Tincuța despre sosirea lor ca să vie să le vază. Această dorință Alexandru le-o îndeplinise prin trimiterea unui servitor al otelului la casa Tincuței, care, auzind că scumpa sa verișoară și că buna sa mătușică erau în București, nu știuse cum să se îmbrace mai în grabă ca să vie să le îmbrățișeze.

A doua zi de dimineață, după sosirea lor, Alexandru fusese la Ministeriul Justiției, unde îndeplinise oarecarii formalități ce credea necesarii pentru liniștea sa viitoare. Rezultatul îl dobîndise foarte lesne, căci se înțelesese cu directorul, care din întîmplare era un om cumsecade.

Cînd el nu avea pentru moment altceva mai interesant de făcut decît de a ridica, din camera ce ocupa la tatăl său, vreo opt sute galbeni, ce cîștigase din procese pledate de dînsul, și alte mici objecte și cîrtii de carii avea trebuință, veni pe jos, ca să nu facă zgomot,

şi, fiindcă avea cheia asupră-i, intră de-a dreptul în camera sa fără ca să dea de ştire la nimeni.

Dăngescu nu putea înţelege această manieră a fiului său de a se întoarce dintr-un voiaj. El voi să iasă în sală ca să-l întîmpine, dar fu reţinut de cugetarea că poate Alexandru va fi găsit pe Maria şi că aceasta în desperarea ei va fi mărturisit totul. El rămase dar în camera sa şi lăsă lui Alexandru alegerea de a veni să-l vază cînd va fi dispus pentru aceasta.

Vătaful de curte, îndată ce ieşise de la stăpînul său, coborîse în cîteva sărituri scăriţa de din dos, şi în zăpăceala sa neştiind ce face, intră în grădină, se uită rătăcit în tot lungul ei, şi văzînd o tocitoare în care se conserva apă pentru udatul florilor, sări într-însa în nesimţire şi intră în apă cu jumătate corpul.

„Din norocire apa este caldă şi timpul frumos, îşi zise el, cînd simţi că umiditatea pătrunsese pînă la piele. Voi zice că am făcut o baie rece ca să mă răcoresc, şi iată totul. Cel puţin mă voi alege cu atîta şi voi scăpa de o bătaie sigură căci afurisitul de ciocoi trebuie să fi aflat totul".

Acestea fură reflecţiile ce făcu vătaful de curte cînd se găsea în tocitoare, de unde era hotărît să nu iasă decît după ce se va încredinţa că furtuna a trecut.

Alexandru găseşte banii, objectele şi cîrtiile la locul unde le pusese. El ia banii, îi împarte în mai multe suluri şi îi pune în toate buzunarele ce avea ca să nu le simţă greutatea. După aceea, împachetează cîrtiile şi micile objecte şi bijuterii şi le pune în două buzunare ale hainei, ce purta pe deasupra celorlalte. După ce termînă totul, iese în sală, şi rămîne cîteva momente a se consulta dacă trebuia să vază atunci pe tatăl său şi să-i anunţe că-i părăseşte casa pentru totdauna, sau să amîne această întrevedere pentru altă dată. El nu luase încă nici o partidă, cînd Dăngescu, care îşi pierduse răbdarea şi care era turmentat de curiozitatea de a întîlni pe fiul său, ieşi în sală ca să trimiţă pe un servitor să-l cheme. Dar care fu mirarea sa şi a lui Alexandru cînd se întîlniră faţă în faţă ! Alexandru era pe gînduri şi, la vederea tatălui său, ridică capul şi necazul începu să apară în ochii lui. Dăngescu, din parte-i, care nu se

aştepta să-l găsească în sală, rămase uimit cînd îl văzu într-o asemenea poziţie. Cu toate acestea, el nu-şi pierdu cumpătul şi înaintă spre Alexandru :

— Mă prinde mare mirare, Alexandre, de a te vedea întorcîndu-te dintr-un voiaj, pe jos şi fără bagaje, întocmai ca un om care şi-a pierdut minţile. Intraşi în casă fără să anunţi pe nimeni. Te găsesc în sală şi nu-mi zici cel puţin bună ziua. Ce sunt manierele acestea şi unde ţi-ai priimit creşterea ca să te porţi atît de urît cu tatăl tău ?

— Titlul de tată al meu nu-l mai ai, domnule, de acum înainte, zise Alexandru cu dispreţ. Ai comis nişte fapte carii îţi ridic pentru totdauna dreptul de a mai avea un fiu şi o familie. Nu mai eşti părintele meu, domnule. M-am lepădat formal şi de numele dumitale şi de bunurile dumitale părinteşti. Nu mai am nici o afecţie pentru dumneata, şi aceasta am venit să-ţi spui ca să nu-ţi mai dai osteneala să afli.

Alexandru era palid şi pronunţase aceste cuvinte cu o voce seacă şi interumptă de necazul ce se desina pe toată fizionomia lui. Ochii lui se roşise şi esprimau turbarea. Dăngescu era spăimîntat şi la rîndul său necazul îl apucă deodată.

— Văz că eşti nebun şi că nebunia te-a făcut insolent, strigă el cu asprime. Ai merita palme, lovituri, dar te dispreţuiesc ca pe un ticălos.

— Dispreţul dumitale îmi face onoare, domnule, zise Alexandru cu un zîmbet satanic. A fi despreţuit de crimă, va să zică a fi stimat de virtute şi de onoare.

— Ce îndrăzneşti să zici, mizerabile ! strigă Dăngescu ridicînd mîna ca să lovească pe Alexandru.

— Ho, ho... nu te aprinde, domnule ; zise Alexandru parînd lovitura cu bastonul. Un om ca dumneata nu este în drept a avea momente de aprindere. Nu mă îndoiesc că erai de un mare sînge rece cînd Maria, fidenţata mea, căzuse victima dumitale. Şi ce a putut mişca o inimă atît de împietrită şi nesăţioasă de nelegiuiri ca a dumitale ?... Ai omorît pe Frusina, ca să-ţi satisfaci o dorinţă ce-ţi aducea dezonoare. Ai acuzat pe Sălcianu în locul dumitale, ceea ce a cauzat moartea sărmanului bătrîn, şi în loc să fii mustrat de conştiinţă, să pleci să te po-

căiești și să rogi pe Dumnezeu ca să te ierte, vii pentru a treia oară și dezonorezi pe fidențata fiului dumitale ? Și îndrăznești a-ți mai permite momente de aprindere și un aer impunător de părinte ?... Pînă aci, domnule ! Respectul ce-ți eram dator s-a șters de mult ; titlul de fiul dumitale se șterge pentru eternitate. Astăzi nu mai sunt pentru dumneata decît un particolar și unul din acei particolari carii nu te pot suferi. Ne vom mai întîlni poate vreodată, dar nu într-o casă sau în vreun loc public, ci în pretoriul unui tribunal, unde vei fi chemat a da cont de toate nelegiuirile dumitale.

Dăngescu era teribil, ochii lui erau muiați în sînge. Cuvintele lui Alexandru îl înfuriase în gradul cel mai mare și, nemaiascultînd decît turbarea sa, se repede spre fiul său și pentru a doua oară încearcă să-l lovească, dar nu reușește nici de astă dată căci Alexandru îl oprește, zicîndu-i :

— Nu căuta să mă lovești, căci pe Dumnezeul meu care ne vede nu aș putea să rămîi liniștit. Adio, pentru totdauna și gîndește-te că de astăzi nu mai ai un fiu, căci m-am lepădat formal de numele dumitale și ți-am ridicat tot pe această cale orice fel de drept de asprime ai mai încerca să esersi asupră-mi.

— Vom vedea, vom vedea, mizerabile ! strigă Dăngescu tremurînd de necaz. La luptă dar, și de astă dată nu vei mai scăpa din monastire, unde-ți vor putrezi oasele. Te voi aduce iarăși la dreaptă judecată.

Alexandru nu-i mai răspunde și se depărtează, iar Dăngescu, voind să intre în camera sa, în zăpăceala în care se afla, nu nemerește ușa, ci își lovește capul de zid. Această lovitură contribui și mai mult ca să-l turbeze cu desăvîrșire, ceea ce îl făcu să forțeze ușa camerei sale printr-o izbitură de picior și astfel își făcu intrarea.

Ar fi cu neputință ca să descrie cineva starea în carea se găsea Dăngescu în urma disputei ce avusese cu Alexandru. El hîrîia ca un tigru, spărgea tot ce se prezenta dinaintea sa și, în fierberea sîngelui, sfărîmă mai multe scaune izbindu-le de oglinzi și de tablouri, astfel că în cîteva minute toată mobila din acea cameră era redusă în bucăți și în țăndări.

Dacă în aceste momente Bolboacă s-ar fi găsit dinaintea lui Dăngescu, fără îndoială că creierii săi ar fi luat loc lîngă țăndările de mobile resfirate pe parchet. Dar pentru fericirea lui, se afla în tocitoare unde de multă umezeală începuse să tremure și să [se] încredințeze că apa nu era așa de caldă pe cît o găsise mai-nainte.

Dăngescu se liniștește prea tîrziu, dar liniștea îi veni cu o durere de cap grozavă, precum se întîmplă totdauna după o iritație nervoasă. Inima lui nu mai palpita decît în mici intervale; el simți într-însa un gol uscat și setea ce avu îl făcu să bea două pahare mari cu apă. Numai cu modul acesta reuși oarecum să se răcorească puțin:

„Alexandru m-a amenințat! zice el posomorît și pe gînduri. Fiul meu cugetă rușinea mea pentru un amor nesocotit și înjositor. Am nevoie să dau crezămînt ziselor lui. Un fiu nesupus, un fiu ingrat, un fiu care amenință pe părintele său, care vrea să-l lovească, să-l denunțe guvernului, să se bucure de nenorocirea celui care i-a dat viața, celui care l-a crescut și l-a nutrit!... Aceasta este grozav! El merită moartea, merită ocna, merită a fi spînzurat!... Capul îmi este greu, nu poci să mă liniștesc: nu mă simț în stare a cugeta... Unde să fie Neagu?"

— He, cineva! strigă el sunînd clopoțelul.

Un servitor intră în cameră.

— Cheamă îndată pe Neagu, îi ordonă el. Spune-i că sunt singur și că a plecat cine știe bine.

Servitorul se înclină și iese. El coboară scărița de din dos, bate la ușa camerei lui Bolboacă, îl cheamă, și nu priimește nici un răspuns. După aceea, se duce să-l caute în toată casa și negăsindu-l nicăiri, intră în grădină, singurul loc unde nu fusese. În grădină se uită în toate părțile și nu văzu pe nimeni. Era dispus să se întoarcă lîngă stăpînul său ca să-l încunoștiințeze despre aceasta, dar ca să se convingă de adevăr, pînă a nu pleca, începu să strige:

— Domnule Neagu, în grădină ești?!

La această chemare, vătaful de curte tresări deodată și, cunoscînd vocea servitorului, ridică capul din tocitoare și răspunse încet:

— Aici sunt, Antoane, ce mă vrei?

— Auz ! Ce zici ?... Dar unde eşti ? reluă servitorul preumblîndu-şi privirile cu mirare.

— Aici sunt, în tocitoare, zise Bolboacă scoțînd capul mai mult şi făcîndu-i semn să tacă şi să se apropie. La această încunoştiinţare, servitorul zăreşte capul vătafului de curte şi se apropie de dînsul, făcîndu-şi cruce.

— Dar ce cauţi în tocitoare, domnule Neagu ?

— Nu vorbi tare, Antoane, zise Bolboacă cu frică. Am o durere de cap grozavă, şi temîndu-mă să nu-mi cază vreo dambla, m-am aruncat în tocitoarea asta cu apă ca să mă răcoresc.

— Dar bine, nu puteai să zici la cineva ca să-ți toarne în cap cîteva doniţi cu apă de puț sau să te duci la gîrlă să te scalzi ?

— Ar fi fost prea tîrziu. Vezi bine că am avut aşa mare grabă, încît m-am aruncat îmbrăcat. Dar să lăsăm aceasta. Spune-mi ce mă vrei ?

— M-a trimis coconu să te chem şi să-ți spui că este singur şi că a plecat cine ştii bine.

— Aşa ți-a zis ? Îți aduci bine aminte, Antoane ? Nu te înşeli ?

— Cîtuşi de puţin, zise Anton. Acestea sunt curatele cuvinte ale coconului.

— Dacă este aşa, fă bine, dragă Antoane, de-mi ajută să ies din tocitoare.

— Cu plăcere, domnule Neagu, zise servitorul sumeţindu-şi mînicile şi pregătindu-se a da ajutorul ce i se cerea.

Bolboacă apucă mîna lui Anton cu mîna dreaptă şi cu cea stîngă se propteşte de marginea tocitoarei. În această stare, el se ridică, dar cu mare anevoință, căci apa intrase pe dedesubtul hainelor şi a trebuit mai întîi să stea puţin să se scurgă şi în urmă să sară afară.

— Doamne, în ce stare te găsesc, domnule Neagu ! observă servitorul scuturîndu-se de apa de care fusese stropit la ieşirea lui Bolboacă. Ar crede cineva că te-ai vîrît în tocitoare ca să te ascunzi de tătari şi de zavragii ?

— Crează cine ce o vrea murmură vătaful de curte tremurînd. Pleacă de spune coconului că viu îndată ; eu mă duc să-mi schimb hainele. Dar vezi, Antoane dragă, să nu-i spui unde m-ai găsit.

— Nu avea grijă, domnule Neagu, căci aceasta nu este treaba mea.

Servitorul se depărtează și Bolboacă intră repede în camera sa. Umiditatea îi intrase în pori, răceala îl coprinsese și vinețeala, ce se vedea pe fizionomia lui, anunța că va cădea bolnav. Fără dar a pierde timpul, el se dezbracă cu iuțeală, se șterge cu o pîslă groasă ca să-și înferbînte sîngele, și după aceea îmbracă rufe și haine curate.

Trecuse aproape o jumătate oră în această afacere, cînd gîndindu-se că stăpînul său trebuia să-l aștepte cu nerăbdare, avînd totdeodată și marele interes de a afla ce se întîmplase cu Alexandru, iese din camera sa, închide ușa după dînsul, suie scărița și, ajungînd la camera stăpînului său, bate ușor la ușă, ceea ce avea obicei să facă totdauna.

— Intră, strigă Dăngescu dinăuntru cu o voce care făcu pe Bolboacă să sară înapoi.

„Ce să aibă stăpînul meu ! cugetă el puind mîna pe clanță. Hm... hm... se vede că furtuna a fost cam zgomotoasă."

— Dar vin' odată, strigă Dăngescu și mai tare cînd recunoscu lovitura vătafului său de curte.

— Iată-mă, cocoane, zise Bolboacă deschizînd ușa și intrînd în cameră.

— Ce dracu faci de ai întîrziat așa de mult ? Este un secol de cînd am trimis să te cheme.

— Am stat ascuns, precum bine știi, cocoane, și într-un loc de unde ieșind, a trebuit să întîrziez puțin pînă să-mi schimb hainele.

— Aveam grabă să te întîlnesc ca să-ți spui lucruri mari.

— Și eu am nerăbdare să le aflu, cocoane.

— Am văzut pe Alexandru, pe acel fiu ticălos. El știe tot ce s-a întîmplat cu Maria și a venit să-mi declare că s-a lepădat de numele meu și de titlul de fiu.

— Ce rușine pentru un om ca dumnealui ca să facă atît zgomot pentru o fată de cojocar !

— Așa, mizerabilul, ba încă m-a insultat, a amenințat să mă lovească ; mi-a zis că ne vom revedea în preto-

riul unui tribunal, unde îmi va cere cont de toate cele... O! dar îl voi învăța eu minte ; îi voi arăta ce drepturi are un părinte asupra unui fiu.

— Aceasta este grozav, murmură vătaful de curte, plecînd capul și simțind un fior rece că-i trece pîn toate încheieturile corpului. Să vă amenințe pe dumneavoastră !... Să vă insulte în față !... Să cugete a vă pîrî guvernului și a vă face rău !... acesta este un lucru neauzit, nepomenit !

— Dar îl voi pedepsi, îl voi nenoroci, și de astă dată îl voi înfunda într-o monastire de unde nu va ieși decît poate după ce-i vor putrezi oasele.

— Aceasta crez, cocoane, că-l va îndîrji și mai mult, și nu e de mirare ca chiar din esiliu să facă arătare guvernului. Apoi coconița se va duce să-l vază, va afla totul, se va revolta..., vei avea doi inemici în loc de unul, și, în sfîrșit, cine te încredințează pe dumneata că cei mai putea să-l esilezi, cînd s-a lepădat de numele dumitale și de titlul de fiu ?... Dați-mi voie a vă spune, cocoane, că domnu Alexandru cunoaște legile și formele mai bine decît oricare. Întîi l-ați putut esila căci a fost ridicat fără veste, dar acum nu rămîi la îndoială că și-a făcut toate pregătirile și toate formele ca să nu mai aveți nici o putere asupră-i. Căci în adevăr, ce alt l-ar fi silit să se lepede de titlul de fiu și de numele părintelui său ?

— Ai dreptate, zise Dăngescu pe gînduri. Și la aceasta m-aș fi gîndit și eu, dar în starea în care mă găsesc, mă simț în neputință de a raționa cum trebuie. Acel ticălos m-a revoltat atît de mult încît puțin a trebuit ca adineaori să-mi fi pierdut viața.

— Vi s-a întîmplat ceva supărător ? întrebă vătaful de curte cu iuțeală, prefăcînd interesul ce lua la viața stăpînului său.

— Am avut o amețeală grozavă, lucru ce nu mi s-a întîmplat în viață. Și neapărat că aș fi căzut subt lovitura unei apoplexii dacă nu mă răcoream cu două pahare cu apă. Acest fiu, precum am prevăzut, îmi va scurta viața și fără îndoială că mă va face să nu mai scoț capul în lume. Fiecare va ști, și crez că a și început să afle, pricina pentru care el s-a lepădat de numele meu. Criticile trebuie să circule din gură în gură ; omorul Frusinei,

acuzarea şi moartea Sălcianului, boala nevestei mele, dezonoarea Mariei ; toate acestea se vor cunoaşte în curînd de toată lumea, de la însuşi fiul meu!... Tremur numai gîndindu-mă. Vezi tu, Neagule, cînd s-ar afla, aş fi în stare să mă sinucid.

— Să te sinucizi !... dar nu te gîndeşti, cocoane. Dumneata să te lepezi de o viaţă atît de preţioasă pentru o lume întreagă !... să cugeţi o asemenea grozăvie, pe cît timp eşti în drept a face totul fără a păcătui cituşi de puţin inaintea lui Dumnezeu.

— Nu te înţeleg, Neagule ; vorbeşte mai desluşit.

— Voi să zic, cocoane că eşti prea bun, prea indulgent, şi rău faci. Eu îmi mărturisesc păcatul că nu poci fi ca dumneata. Înţeleg să iert fiului meu, o greşală de copilărie, o nerozie şi chiar o nebunie. Dar să mă insulte, să ameninţe să mă lovească şi să cugete a mă denunţa guvernului ca să mă nenorocească. O!... o!... pînă aci! Lucrurile s-ar schimba cu totul. Chiar legea bisericească nu îngăduie astfel de necuviinţe. Ea zice că dacă un fiu ridică mîna asupra părintelui său, să i se taie acea mînă. Se înţelege dar că dacă insultă, gura trebuie să i se închiză pentru totdauna. Asemenea şi cînd gîndirea îi este pornită a face rău părintelui său, acea gîndire trebuie iarăşi să înceteze de a mai funcţiona.

— Ce zici tu, Neagule ? murmură Dăngescu cu o căutătură posomorîtă. Găseşti de cuviinţă să... nu mai esiste Alexandru ?

— Eu nu am zis nimic, cocoane, ci legea bisericească prescrie asemenea pedepse pentru copiii rău cugetători ai părinţilor lor.

— Legea bisericească !... se poate. Este adevărat că eu nu o prea cunosc, dar crez că aşa trebuie să fie. Ei bine, dacă Dumnezeu o voieşte, facă-se voinţa lui şi moară dar acel fiu nelegiuit care cugetă dezonoarea şi nenorocirea celui ce i-a dat viaţa !

Bolboacă plecă capul şi nu proferă un singur cuvînt. Dăngescu se uită la dînsul ca să-l consulte, dar neîntîlnindu-i privirile, urmă a zice după o mică tăcere :

— Ce părere îţi dai tu, Neagule, despre această hotărîre ?

— Eu, cocoane, ce părere voieşti să-mi dau în privința domnului Alexandru decît că este un fiu rău. Cît însă în ceea ce priveşte hotărîrea dumneavoastră de a-l om... pentru relele dumnealui purtări, mie nu-mi este permis nici a o aproba, nici a o dezaproba. Nu sunt decît un servitor gata a îndeplini orice poruncă mi-aţi da.

Vătaful de curte, după ce propusese stăpînului său drumul sau mai bine mijlocul prin care ar putea să scape de persecuţiile lui Alexandru şi de răzbunarea ce neapărat se prepara și în contra lui, ca unul ce era dovedit de complice, se dete la o parte ca să nu i se impute niciodată săvîrşirea unei crime ce singur o provocase.

Dăngescu însă era atît de orb şi atît de încrezător în acest servitor, încît departe de a pătrunde în intențiile lui, le privea totdauna într-un înțeles contrariu, ceea ce-l făcu a-i zice :

— Te înțeleg, Neagule. Nu voieşti să-mi arăţi aprobarea ta pentru o simplă chestie de bună-cuviință, și îți dau toată dreptatea. Este în adevăr trist lucru ca un tată să omoare pe fiul său, dar în asemenea împrejurări este cu neputință de a lua o altă partidă. Ei bine, Neagule, tu care mi-ai fost totdauna devotat, te însărcinez să-l cureţi îndată după această lume, oricum te va povăţui mai bine iscusința ta.

— Te-ai gîndit bine, cocoane? întrebă vătaful de curte prefăcînd o mină posomorîtă. Hotărîrea dumitale este nestrămutată ?!

— Aşa de nestrămutată, cum sunt nestrămutat în toate hotărîrile mele, zise Dăngescu.

— Atunci îmi plec capul și mă supui voinței stăpînului meu.

CAPITUL XI

DEZOLAŢIA

Alexandru se întoarce la otel foarte supărat de cele ce se petrecuse între dînsul şi tatăl său. El nu găseşte nici pe Elisaveta, nici pe Maria, căci ele se dusese cu

Tincuța ca s-o petreacă acasă și să rămîie acolo pînă seara. Văzîndu-se singur și prin urmare liber a se gîndi în liniște, tînărul Dăngescu începu să cugete profund asupra direcției ce va trebui să dea unor împrejurări atît de grave.

Trecuse aproape două ore de cînd el se consulta cu gîndirile sale și din toate nu rezultase alt decît de a se cununa îndată, ca să nu mai întîmpine noi nemulțumiri din partea tatălui său. Hotărîrea dar era luată și ca să o esecute așa de curind pe cît dorea, își propuse a săvîrși totul chiar în acea zi. Astfel dar, el lasă mai întîi cîrtiile și obiectele ce luase închizîndu-le într-o cutie de masă, opri asupră-i parte din banii de carii avea trebuință, ieși din otel, se puse într-o birjă și întrebuință toată ziua în căutarea unei case ca să o închirieze; dar el nu putu găsi nici una disponibilă și care să-i placă, fiindcă mai toate erau ocupate. Văzînd că acea zi era pierdută și propuindu-și a reîncepe căutările sale a doua zi, se întoarse la otel, intră în camera amantei sale, dar nu o găsi nici pe dînsa, nici pe Elisaveta, căci ele nu se înturnase încă de la Tincuța. Ce să facă? îi era urît, dorea să vază și să se întreție cu Maria despre unirea lor viitoare; singur nu mai putea să rămîie căci spiritul lui avea trebuință de distracție. Cum el nu mîncase nimic de dimineața și pînă la șapte ore seara, cu toate că încă nu avea nicidecum apetit, dar ca să poată aștepta cu răbdare întoarcerea Mariei, intră în sala de mîncare a otelului, se așeză la o masă care era mai retrasă, luă o cartă de bucate și începu să o consulte.

În sala de mîncare se afla lume multă, astfel că toate mesele erau înconjurate de cîte doi-trei oameni, ceea ce făcu ca chelnerul să nu bage de seamă intrarea și așezarea lui la masa retrasă.

Alexandru citise și recitise în mai multe rînduri carta de bucate și nu găsise încă nimic care să-i ațîțe apetitul, și fără îndoială că ar mai fi citit-o mult timp dacă în acel minut nu i-ar fi fost atrasă curiozitatea de intrarea unui bătrîn ce veni la masa unde se afla.

Bătrînul, îndată ce văzu pe Alexandru, îl complimentă printr-o ușoară plecare de cap, se așeză pe un scaun fără să pronunțe un singur cuvînt, și luă după masă

carta de bucate. După ce aruncă o privire grabnică asupră-i o depune la locul de unde o luase, ia un cuțit și lovește cu tăișul un pahar gol ce se afla dinaintea sa.

La acest zgomot, chelnerul apăru îndată :

— Să-mi aduci un bulion, ordonă bătrînul cu o voce ce abia se putut auzi.

— Numaidecît, zise chelnerul întorcîndu-se.

— Și mie o friptură, un compot și un pahar cu vin de Bordeaux, ordonă Alexandru.

La vocea acestuia, chelnerul se întoarce uimit și-l privește :

— Domnu Alexandru ! strigă el, după ce recunoscu pe tînărul Dăngescu. Sunteți aici de mult ? Mă iertați dacă nu v-am văzut, căci este lume multă și sunt singur în birt. .

— Nu e nimic, nu e nimic. Vezi numai să-mi aduci un jurnal ca să mă ocup cu ceva pînă mă vei servi.

Chelnerul se făcu îndată nevăzut. După cîteva minute, el aduce un jurnal francez, îl pune dinaintea lui Alexandru și pleacă să se ocupe de serviciul său.

Alexandru ia jurnalul și începe să citească, iar bătrînul, în așteptarea pînă să fie servit, învîrtește cuțitul în mînă ca să se distreze.

În fine, după un cuart de oră, chelnerul aduce bătrînului bulionul ce ceruse, si lui Alexandru o prepeliță friptă, un compot de pere și un pahar cu vin de Bordeaux.

Alexandru lăsă jurnalul și începe să despice pasărea, iar bătrînul, care se vede că nu era dispus să mănînce, vîntura bulionul cu lingura ca să-l răcească. În timpul acesta, se aude la o masă o dispută între doi streini, carii aveau capul amețit de bere. Alexandru se întoarce ca să vază ce este și bătrînul cu o iuțeală nespusă toarnă în paharul cu vin de Bordeaux cîteva picături dintr-o sticluță pe care o ținuse ascunsă în mînă.

Nimeni nu putu să vază acest fapt al bătrînului căci fiecare își avea auzul și privirile ațintate asupra acelor streini, carii, cu sîngele revoltat de băutură, erau aproape să se bată, fără să știe pentru ce, dacă cîțiva domni de la o masă vecină nu interveneau să-i împace.

Disputa se precurmă așa de iute, pe cît începuse, prin așezarea între acei sugători de bere a unui al treilea strein, amic al lor, și toți curioșii din birt se întoarse la locurile lor. Cînd Alexandru se întoarse și el ca să continue cu tăierea pasărei, bătrînul nu mai vîntura bulionul, cum făcuse la început, ci îl sorbea cu o iuțeală așa de mare, încît se înecase în două rînduri.

Alexandru îl privea cu curiozitate și nu putea înțelege pentru ce acel domn își lua bulionul cu atîta lăcomie. Dar fiindcă aceasta nu-l privea pe dînsul, căci fiecare era în drept, într-un loc public, să mănînce oricum i-ar plăcea, găsi de cuviință a nu se mai uita la acel bătrîn, ci a se ocupa numai de dînsul. El începu dar să mănînce din prepelița friptă cu prea puțină plăcere, și ca să provoace apetitul care-i pierise cu desăvîrșire, și totdeodată ca să-și întărească stomacul căruia îi simțea golul, luă paharul, îl aduse la gură, și bău tot vinul ce era înăuntru. Puind paharul pe masă, simți că gura i se încrețește și că gustul vinului diferea mult de al celui ce lua obișnuit în acel birt. Nemulțumit că poate i se schimbase vinul, lovește furculița de o farfurie și chelnerul se prezintă îndată dinaintea lui :

— Ce poruncește domnu Alexandru ? îl întrebă chelnerul cu oarecare respect.

— Te-am chemat să-ți spui că vinul ce mi-ai adus a fost nu se poate mai rău, căci mi-a încrețit gura și mi-a amărît-o astfel încît și pînă acum îi simț amărăciunea.

— Cum se poate ? zise chelnerul cu mirare. Este tot de acela de care vă aduc totdauna.

— Nu este tot de acela ; înțelege-mă odată. Să-mi aduci încă un pahar, dar vezi să fie dintr-o altă sticlă.

— Prea bine, domnule Alexandre. Voi fi cu mai multă băgare de seamă în viitor.

Și chelnerul se dispune să plece, dar bătrînul îl oprește zicîndu-i :

— Fă-mi socoteala.

— Ce, domnu nu mai poftește nimic ?

— Nimic, răspunse bătrînul deschizînd o pungă ce scosese din buzunar.

— Doi lei și treizeci parale bulionul și pînea, zise chelnerul după ce făcu socoteala.

Bătrînul plătește, își ia pălăria și bastonul și pleacă cu cea mai mare grabă din birt la marea mirare a lui Alexandru, care nu putea înțelege cum un om care-și lua bulionul cu lăcomie, se mulțumise numai cu atît.

„Cu toate acestea, lumea este așa de curioasă și așa de misterioasă că nu-i mai poate da cineva de căpătîi", cugetă Alexandru, reîncepînd a mînca din prepelița friptă și întorcîndu-și gîndirile către împrejurările ce-l preocupau . . . .

. . . .

Acum trebuie să introducem pe lector în casa bătrînului Dăngescu ca să găsească pe acel bătrîn pe care trebuie să-l fi cunoscut.

Pe la ora cînd Alexandru se afla în birt, Dăngescu era singur în camera lui lungit pe pat și gîndindu-se profund. Din vreme în vreme, el tresărea și se speria ca cum ar fi fost în prada unui atac nervos. Capul îi era greu, ochii tulburi și fizionomia așa de schimbată, încît nu se mai putea deosebi într-însa cea mai mică trăsură de ființă umană. Într-o asemenea poziție, el rămăsese cîteva minute cînd nesimțindu-se în stare de a mai sta pe pat, se scoală deodată și începe să se preumble cu iuțeală în tot lungul camerei, ceea ce avea obicei să facă de cîte ori gîndirile îi erau restrînse în cercul vreunei nelegiuiri. De astă dată, însă, el era atît de zăpăcit că nu se mai putea recunoaște, astfel că vederile i se împăiejinau din ce în ce mai mult, pînă cînd, în fine, nu mai fu în stare să vază lumina.

„Nu știu ce am, își zise el, căzînd în nesimțire pe un fotoliu. Inima mi se strînge și vederea mi se întunecă. Ah!"

Și această fiară căzu amorțită căci o săgetătură electrică îi petrecuse inima. El rămase nemișcat aproape o jumătate oră, după a cărei trecere ușa se deschide și Bolboacă apare deodată. Acest bandit își făcu intrarea tremurînd; el avea ochii roșii, toată fizionomia îi era

palidă şi neagră şi semăna ca o fantomă de care s-ar fi speriat el însuşi dacă s-ar fi pus în faţa vreunei oglinde.

Îndată ce intră în cameră, Bolboacă îşi aţintă privirile asupra Dăngescului, şi văzînd că acesta nu-i adresează nici un cuvînt, îşi pleacă capul, începe să tremure şi mai mult şi nu îndrăzneşte nici să înainteze, nici să se mişte, ca să nu facă zgomot. El aşteptă cu răbdare pînă cînd va fi chemat ca să vorbească, dar aşteptarea îi fu lungă, căci nici după un cuart de oră Dăngescu nu făcuse cea mai mică schimbare în poziţia sa primitivă. În acest interval, Bolboacă avusese timpul să-şi revie în sine şi să înţeleagă că tăcera Dăngescului de la intrarea lui şi pînă în acel minut nu putea să fie naturală. Ca să se convingă că nu se înşelase, ridică capul încet şi îşi aţintă privirile asupra Dăngescului. Acesta se dezmeticeşte tocmai în acest minut ; el deschide nişte ochi mari, turburi, şi sperioşi, îi preumblă împrejurul său şi-i aţintă asupra vătafului de curte :

— Tu eşti, Neagule ? întrebă el cu o voce pierdută.

— Eu sunt, cocoane.

— De mult eşti aici ?

— Cam de mult ; poate să fie douăzeci minute.

— Ce vrei ?

— Am venit să vă... văz.

— Sunt bolnav ; mi-e rău.

— Văz în adevăr că nu sunteţi bine.

— De unde vii ?

— Viu de la un birt.

— Ce te-ai dus să cauţi pe la birturi ? Acasă nu ai ce mînca ?

— Ba am prea mult încă, cocoane. Dar la birt nu am fost ca să mănînc, ci ca să...

— Hain ? ce zici ? întrebă Dăngescu cu oarecare asprime.

— Voi veni mai tîrziu să vă spui ce am făcut la birt. Acum nu vă găsiţi în stare bună să mă ascultaţi şi poate aveţi trebuinţă de linişte.

— Nu am trebuinţă de nimic, şi liniştit nu voi putea fi decît după ce-mi vei fi spus ce vei fi făcut la birt. Spune-mi dar, curînd, căci mor de nerăbdare.

La această schimbare neașteptată a stăpînului său, Bolboacă se pierde cu desăvîrșire. El nu mai știa ce să facă ; ca să arate adevărul, îi era teamă ; ca să-l ascunză, îi era frică. Cu toate acestea, simți bine că trebuia să se hotărască la un fel, căci Dăngescu îi făcea niște întrebări la carii era constrîns a răspunde.

— Dar nu ai de gînd să vorbești odată ? reluă Dăngescu răstindu-se.

— Cum să nu vorbesc, cocoane ? zise Bolboacă tremurînd. Pentru aceasta am și venit la dumneavoastră. Dar pentru ce atîta grabă, cînd aveți destul timp să aflați un lucru la care trebuia să vă așteptați, căci singur mi-ați dat ordinul.

— Înțeleg... o ! înțeleg ! Alexandru trebuie să fie mort... Aveam presimțire.

Și Dăngescu aduce mîna la frunte ca să oprească focul ce-i se urca în creieri. Bolboacă pleacă capul și murmură.

— Am îndeplinit ordinul dumneavoastră, cocoane, și nimic mai mult.

— Mort ! din ordinul meu !... O ! iartă-mă, Dumnezeul meu ! Am fost un nesocotit ! strigă Dăngescu căzînd în genunchi.

— Nu crez să fi murit încă, zise Bolboacă spăimîntat de căința stăpînului său. Dar peste două ore cel mult...

— Este otrăvit ?

— Din nenorocire da, cocoane. Și mi-a trebuit un curagiu supranatural ca să mă hotărăsc a săvîrși această... faptă. Vă sunt atît de devotat încît...

— Taci, taci ! Spune-mi unde este locuința fiului meu ?

— La Otelul de Europa.

— Zi să puie cai îndată, sau mai bine adu-mi o birjă ; dar grăbește.

— Peste două minute va fi la scară.

Bolboacă iese, iar Dăngescu rămîind singur cade din nou amorțit în fotoliu. . . . .

. . . .

. . . .

Puțin în urma plecărei bătrînului, care nu fusese altul decît Bolboacă, Alexandru, care nu mîncase mai nimic și care din lipsa apetitului nu putuse să-și continue prînzul, se scoală de la masă și iese din birt. Intrînd în curtea otelului, își aruncă ochii la ferestrele de la camerile ce ocupa, și văzu lumină. El înțelese că Maria și Elisaveta se întorsese de la Tincuța și mulțumit de aceasta se grăbi a urca scara în cîteva sărituri. Cînd voi să pășască pragul ușei principale ca să intre în sală, simți în inimă niște tăieturi atît de grozave încît îi fu cu neputință ca să facă mai mult decît un pas. Mai întîi, căută să se întărească și să-și facă curagiu, dar durerea îl ținu in loc, îi întunecă vederea și simțul, și căzu deodată în lungul corpului. Puterea otravei ce băuse în vinul de Bordeaux fusese provocată de grabnica mișcare ce făcuse cînd suise scara.

Nenorocitul Alexandru îndată după căderea lui, începu să se încovoaie, să geamă și să se tîrască rupîndu-și hainele și frămîntîndu-și inima. La zgomotul ce face, Elisaveta și Maria ies speriate, privesc pe Alexandru și recunoscîndu-l, începură să-și smulgă părul și să strige ajutor. Mai toți cîți se aflau în sala de mîncare și în grădina otelului vin să vază pe Alexandru pe care găsindu-l în delir, unii se grăbiră a-l transporta în patul din camera lui, iar alții alergară și se răspîndiră pe toate stradele ca să aducă medici.

Maria era rătăcită ; sărmana copilă plîngea, țipa, și nu apuca să se dezmeticească dintr-un leșin că cădea într-altul.

Bătrîna Elisaveta își pierduse capul și puterea alergînd de la Alexandru la Maria și de la Maria la Alexandru ca să le dea niște ajutoare slabe ce nu le era de nici un folos.

Iar nenorocitul Alexandru era lungit pe pat într-o nesimțire completă. El nu mai putea nici să cunoască, nici să înțeleagă, nici chiar să se tînguie, căci delirul era în culme.

Într-o asemenea stare, el se afla de douăzeci minute, cînd un medic intră în cameră.

La vederea medicului, Elisaveta tresare deodată căci o scînteie de speranță se strecură în sufletul ei. Ea se

grăbi a se duce spre medic, îl informă cum știu mai bine despre decurgerea boalei lui Alexandru și-l rugă în genunchi ca să-l scape de dureri. Medicul o ascultă cu compătimire și după ce-i promise că va face tot ce-l va ajuta știința, se apropie de patul bolnavului, îl observă, îi pipăie pulsul și se încredințează că era în cel mai mare pericol. În urmă, după alte încercări ce mai face, ridică plapoma și apasă ușor pe inima lui Alexandru. La această mișcare, nenorocitul scoase un țipăt de durere. Maria, în nesimțirea în care se afla, nu-l putu auzi, dar sărmana Elisaveta, care se găsea, între doi copii și care vedea și auzea totul, înaintează speriată și privește pe medic cu un aer rugător.

— Cum găsești pe bolnav, domnule doctor ? îl întrebă ea cu neastîmpăr.

— Nenorocitul este otrăvit, răspunse medicul cu jumătate vocea. Nu mai este nici o speranță ca să scape căci gangrena s-a declarat.

— Otrăvit ! murmură Elisaveta, frîngîndu-și mîinile. Dumnezeul meu, să fie cu putință !

— Așa de cu putință încît să nu mai rămîi un minut la îndoială. Cu toate acestea, singurul ajutor ce-i poci da este ca să-i alin durerile pentru o oră și jumătate, mult două.

Și medicul scoate o sticluță dintr-o casetă și o pune în mîna Elisavetei.

— Ce să fac cu doctoria aceasta ? întrebă ea luînd sticluța în nesimțire.

— Să dai bolnavului ca să bea toată licoarea ce este înăuntru. Acest medicament îl va liniști, îi va potoli durerile, și-l va aduce în stare să vă cunoască și să vă vorbească. Acum, doamna mea, vă recomand curagiu, căci dezolația ar putea să vă facă cel mai mare rău.

Și la aceste cuvinte medicul iese gînditor și nemulțumit.

Elisaveta rămase lîngă patul bolnavului uimită și pierdută. Ea se uită cu desperare, cînd la dînsul, cînd la Maria, cînd la sticluță. Declarația medicului că Alexandru era otrăvit și că nu mai era speranță ca să scape îi cauzase o lovitură mortală. Pierzînd pe Ale-

xandru, sărmana mumă prevedea că ar putea să piarză şi pe Maria, unica ei copilă, unica-i speranţă, unica consolaţie ce-i mai rămăsese pe pămînt. Zdrobită de atîtea lovituri grele şi grabnice, nenorocita femeie, cu tot curagiul de care avea trebuinţă şi de care voi să se întărească, se simţi biruită de atîtea fatalităţi şi puterile o abandonară cu desăvîrşire.

În acest moment, Maria care-şi revenise în sine, se scoală după canapeaua pe care fusese lungită şi începu să umble.

La vederea copilei sale, buna Elisaveta făcu o ultimă încercare să se întărească şi fiindcă nu mai avea putere să se ţie pe picioare, se lăsă pe un fotoliu ce se afla lîngă patul bolnavului şi afectă o veselie în care se întrevedea mai mult amărăciunea.

Maria, care înainta încet cu ochii turburi, palidă şi cletenîndu-se, căci nu mai era în stare nici dînsa să-şi ţie echilibrul, îndată ce soseşte lîngă Elisaveta, se lasă [a] cădea la picioarele ei şi îşi aruncă ochii asupra lui Alexandru, care era întors cu faţa spre zid şi care zăcea în nesimţire. La vederea amantului ei care suferea şi căruia nu-i putea da nici un ajutor, nenorocita Maria fu înecată de suspine şi pieptul începu să-i salte cu iuţeală.

Elisaveta o privea cu lacrămile în ochi şi, temîndu-se să nu leşine şi de astă dată, se grăbi a o consola ca să o facă să se liniştească.

— Dar ce suferi atîta, copila mea ? Nu vezi că domnu Alexandru este mai liniştit ?

— Nu văz nimic, iubita mea mumă. Alexandru suferă atît că nu mai simte nimic. O ! cunosc aceasta. Inima mea nu mă înşală.

— De astă dată te înşală, copila mea, căci doctorul ne-a dat speranţe bune.

— A venit vreun doctor ? A văzut pe Alexandru ? Ce zicea doctorul ? Ce speranţe a dat ? spune-mi, buna mea mumă, nu-mi ascunde nimic.

— Doctorul zicea că domnu Alexandru a fost cuprins deodată de o colică primejdioasă, dar că răul va

înceta îndată după ce va fi luat doctoria din această sticluță.

— Ce sticluță ? Ce doctorie ? De ce nu i-ai dat-o pînă acum ?

— Pentru că numai de cîteva minute a plecat doctorul.

— Să i-o dăm mai curînd. Să ne grăbim. Ah ! Dumnezeul meu ! Pentru ce ai întîrziat, maică ?

Și Maria se scoală deodată, ia sticluța din mîna mumei sale, toarnă medicamentul într-o ceașcă și se pleacă spre capul lui Alexandru.

— Scumpul meu amic, cum te afli ? întrebă ea cu o voce slabă punînd mîna pe fruntea amantului său și ridicîndu-i părul care-i acoperea fizionomia.

La această voce, care răsuna totdauna cu putere în sufletul său, Alexandru deschise ochii pe jumătate.

— Dumneata ești, Maria mea ? întrebă el cu o voce întrerumptă de spasmuri.

— Eu sunt această nenorocită Marie, zise sărmana copilă înecată în lacrămi. Dar nu-mi spuseși cum te mai simți, Alexandre ?

— Mă simț nu mai știu cum, Mariuța mea, murmură Alexandru pierdut.

— Capul îți arde, transpirația îți este cleioasă ; trebuie să suferi mult, bunul meu amic !

— Nu sufer mult. Ah !

Alexandru scoase un țipăt de durere prin mișcarea ce făcu ca să se întoarcă spre Maria.

— Dumnezeul meu ! văz că răul nu mai încetează. Ia curînd, acest medicament, el îți va alina durerile, Alexandrul meu.

— Voi lua cu plăcere tot ce vei voi, Mariuța mea.

Maria aduce ceașca în vederea lui Alexandru și acesta deschide puțin gura și ia tot medicamentul ce era înăuntru. După aceasta, ea privește pe amantul ei cu neastîmpăr și caută să se încredințeze dacă medicamentul putea să producă efectul promis de doctor. Mai multe minute trec și ea nu dovedește încă nici o preschimbare spre bine. Crezînd că poate nu turnase în ceașcă tot medicamentul din sticluță și că va mai fi rămas înăun-

tru, ia sticluța, o privește în lumină și după ce se convinge că nu mai rămăsese nici o picătură înăuntru, își aruncă ochii asupra mărcei ce era lipită pe sticlă, citește cu groază și cade murmurînd :

— Antidot ! A fost otrăvit !

— Antidot ! otrăvit ! strigă Alexandru care auzise aceste cuvinte îngrozitoare. O ! sunt otrăvit ! Mă temeam de aceasta.

— Dumnezeul meu ! dar ce este antidotul ? strigă Elisaveta sculîndu-se după fotoliu și luînd în brațe pe Maria care leșina pentru a cincea oară.

— Antidotul ce să fie alt, mamă Elisaveto, decît un medicament în contra otrăvei, căreia îi taie puterea, zise Alexandru ridicîndu-se puțin. Acest antidot l-am băut eu, și grație lui, mă simț mai ușurat, mă simț în stare de a vă vorbi și de a vă asculta. Dar inima îmi este arsă și arde încă, îi simț focul... mi-e frică că voi fi luat antidotul foarte tîrziu.

— Dumnezeu să fie lăudat ! zise bătrîna Elisaveta cu scopul de a-l încuragia și consola puțin că auzise pe Alexandru și că-i văzuse fața. Mario ! scumpa mea fată. domnu Alexandru este mai ușurat, s-a ridicat pe pernă. vorbește, te privește. Deșteaptă-te, nenorocită copilă !

Și Elisaveta, care nu mai avea putere să se lupte, toarnă odicolon într-o batistă, o pune la nasul Mariei, și o stropește cu apă rece.

Maria deschide ochii, îi preumblă împrejurul ei și îi ațintă asupra lui Alexandru, care o privea cu ochii înecați în lacrămi.

— Pentru ce ai leșinat, Mario ? Pentru ce suferi atît ? o întrebă el cu tandrețță. Aibi curagiu, Mariuța mea, căci și eu am mai multă trebuință decît dumneata. Văzîndu-te într-o asemenea poziție, sărmana mea inimă, care arde într-un foc, s-ar consuma în mai puține minute decît mai am de trăit. Ridică-te dar, scump angel ; să mai privesc încă acești ochi a căror căutătură au știut totdeauna să vindece atît de bine rănile sufletului meu !

În măsura ce vorbea Alexandru, fizionomia Mariei pierduse pe nesimțite paloarea de care era învăluită ;

memoria şi simţul le redobîndi puţin cite puţin, şi ridicîndu-se, ajutată de muma sa, se apropiă de Alexandru, şi se aşeză lîngă dînsul. Elisaveta, care simţi trebuinţa ce avea ca să iasă la aer şi să lase pe acei nenorociţi amanţi liberi a-şi esprima pasiunea în care ardeau, ieşi din cameră şi rîndui la uşă pe o servitoare ca să privegheze şi să vie să-i dea de ştire îndată ce s-ar mai întîmpla vreo fatalitate.

Cînd se văzu singur cu Maria, Alexandru îi luă mîna în ale sale, o acoperi de o mie de sărutări şi o lipi de pieptul său.

Maria abia dacă-şi putea reţine repezile bătăi ale inimei ; ea contimpla cu delir figura lui Alexandru, care era palidă şi suferindă. O presimţire amară îi umplu sufletul ; ea se simţi deodată coprinsă de o întristare neînţeleasă şi două lacrimi arzătoare se rostogoliră în ochii ei.

Alexandru, care nu-şi ridica privirile de deasupra Mariei, citi în ochii ei tot amorul ce ea avea pentru dînsul.

— Dumnezeul meu ! zise el lipind şi mai mult mîna Mariei de pieptul lui. Aibi milă de amorul nostru şi acordă-mi graţia de a mai trăi în această noapte ca să mă bucur de fericirea de a mai privi pe aceea care-mi umple sufletul de tot amorul care l-a nutrit. Scumpă Mario !... ştii cît te-am iubit !... Reunisem totul în tine : orizonul meu erau aceşti doi ochi albaştri, a căror căutătură pătrundea pînă în fundul sufletului meu ! tandreţea mea pentru tine depărtase din inima mea toate tandreţele cîte le aveam. Uitam barbarismul tatălui meu, uitam lacrămile mumei mele, uitam totul în lume cînd te vedeam surîzînd, cînd umbra ta amoroasă plecîndu-se spre mine îmi ascundea viaţa, şi fiindcă te vedeam tînără şi frumoasă, mi se părea că tot pe pămînt era tinereţe şi frumuseţe. O ! Dumnezeul meu ! aibi pietate de amorul nostru !

— Dar tu vrei să mor, Alexandre, sau să-nnebunesc !... Nu mai vorbi astfel, sufletul meu... Tu vei trăi... va trebuie să trăieşti. Dumnezeu nu ar avea cruzimea ca să te smulgă de la pieptul meu. Nu, Alexandre, tu nu vei muri, sau dacă trebuie să mori, să murim impre-

ună, mîna mea în mîna ta, respirațiile noastre să se confunde; să murim zicîndu-ne că ne iubim, repetîndu-ne aceasta din ochi dacă vocea noastră nu ar mai fi în stare să se esprime, dacă buzele noastre nu ar mai fi în stare să se mişte... să murim... pieptul tău lipit de al meu... pentru ca mişcările inimilor noastre să se împuţineze împreună... şi să înceteze tot într-o vreme... pentru ca Dumnezeu să nu trimiţă decît un angel pentru tine şi pentru mine... pentru ca acest angel să poată lua în mîna sa sufletele noastre şi să le depuie ca două porumbiţe albe la picioarele Creatorului. Pentru ca să-ţi poci zice pînă la ultimul suspin; Alexandre, te iubesc... şi în urmă să ne luăm adio de la această lume, pe care ar trebui să o părăsim atît de tineri şi atît de nenorociţi. O! dar acestea sunt nişte închipuiri fatale. Tu vei trăi, Alexandre; poate acel antidot să fi tăiat tăria otrăvei şi să te fi reîntors la viaţă. Puterea Creatorului este mare.

— Voi avea curagiu, Maria mea, şi voi spera în Dumnezeu care trebuie să ne privească în acest moment. Dar ce am! focul otrăvei reîncepe a mă arde; îl simţ cu mai multă tărie în inima mea, mă consumă, îmi slăbeşte puterile, îmi intunecă văzul, îmi astupă respiraţia. Ah! Dumnezeul meu! iartă-mă... iartă şi pe tatăl meu. Mario! scumpa mea fidenţată, scumpul meu angel, ne vom revedea în ceruri, unde ne vom iubi pentru eternitate. Adio, la re... ve... de... re...

Şi Alexandru cade pe pernă pentru a nu se mai deştepta niciodată.

— Alexandre! scumpul meu amic!... deşteaptă-te, strigă nenorocita copilă îmbrăţişîndu-l de gît. Alexandre, tu nu mai vorbeşti!... Dumnezeul meu! ochii îi sunt deschişi şi nu mă mai vede. O! el a murit! şi eu... eu...

Ea nu putu să sfîrşească că căzu moartă pe cadaverul amantului său. Sîngele îi înecase inima.

Elisaveta, care fusese încunoştiinţată de servitoare, intră speriată cu dînsa şi se apropiară de pat.

În acest moment se aude în sală zgomot de paşi; uşa se deschide cu repeziciune şi Dăngescu intră speriat în cameră.

— Unde este Alexandru, fiul meu, nenorocitul meu copil ? strigă el privind pe Elisaveta care încerca împreună cu servitoarea să dea ajutor nenorociţilor amanţi.

— Priveşte-i, domnule, zise Elisaveta cu o voce pierdută şi aruncînd nişte priviri rătăcite asupra Dăngescului. Bucură-te de victimele dumitale.

— Am sosit tîrziu !... prea tîrziu !... Dumnezeul meu, iartă-mă, strigă el căzînd în genunchi şi privind cu respect cadaverile ce se prezentau dinaintea sa. Graţie, iertare, Mario... O ! cît am fost de mizerabil !... am pus în jocul fatalităţei şi am sfărîmat tot ce era mai onest şi mai curat în sufletul acestei copile ; am tîrît în noroiul vieţei mele cea mai sublimă creatură a lui Dumnezeu, şi iată cum Dumnezeu îşi răzbună. Mario ! Alexandre ! copiii mei !... ridicaţi-vă, vorbiţi-mi, să vă ascult... Blestemaţi-mă, numiţi-mă asasinul vostru... numai să vă auz...

Şi el se apropie mai mult de pat, se uită cu frică la cadavere, le pipăie şi se depărtează îngrozit.

— Cerule ! dar ei au murit ! strigă el smulgîndu-şi părul. Au murit şi nu m-au iertat ; îmi voi pierde mintea, dacă nu viaţa... Alexandre, nobilul meu fiu, dacă în această lume nu ai fost mulţumit, vei fi fericit în cea eternă, căci Maria, sublima fată, va fi în braţele tale, în mormînt şi în ceruri !... Acum, sărmană mumă a Mariei, apropie-te de nenorocitul tată al lui Alexandru, şi dacă Dumnezeu nu mă va asculta pe mine şi pentru mine, ne va asculta unindu-ne rugăciunile pentru fericirea sufletelor copiilor noştri . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

A treia zi, mormîntul lui Alexandru, care era şi al Mariei, lîngă altarul Bisericei Icoanei, era acoperit de cunune de flori.

CAPITUL XII

FINALUL

De cînd Alexandru și Maria se unise pentru eternitate, luîndu-și adio de la o lume în care nu puteau să trăiască, nici să fie fericiți, bătrînul Dăngescu nu putuse să mai aibă un minut de repaos. Ziua ca și noaptea el era turmentat de insomnii și de cele mai grozave mustrări ale cugetului. Dacă încerca să închiză ochii, victimele crimelor sale i se înfățișau în formă de fantome și păreau că-i cer socoteală de cruzimile ce săvîrșise asupră-le. La aceste vizii, el se scula deodată, sărea din pat, cădea în genunchi și cerea iertare ; în urmă aprindea luminarea, se așeza pe un fotoliu lîngă masă, își rezema capul de mînă și rămînea în această poziție pînă cînd se făcea ziuă.

Trecuse patru zile de la înmormîntarea lui Alexandru și a Mariei și nici o preschimbare nu se făcuse încă în oribila poziție a Dăngescului. Nemaisimțindu-se în stare a se lupta în contra atîtor suplicii ce-i sfîșiau sufletul, nici a mai prelungi o viață de tortură și de mustrări de cuget. După trecerea unei nopți furtunoase, în care el își consultase gîndirile și-și formase o hotărîre, în care părea nestrămutat, se scoală din pat, se duce la masă și scrie neîntrerupt o oră întreagă. El făcuse două cîrtii. Una era testamentul lui prin care își destina toată averea pentru binefaceri, îl sigilase și-l adresase domnitorului țării, iar cealaltă cîrtie era o epistolă adresată soției sale, la muntele Penteleu, prin carea îi cerea iertare pentru toate nemulțumirile ce-i cauzase pe nedrept și o implora să roage pe Dumnezeu pentru sufletul lui nedemn de a compărea înaintea divinității. După ce termină aceste două cărtii, spiritul lui păru mai liniștit :

„Iată dar consecințele unei crime, zise el umblînd posomorît. Iată cum o primă greșală molipsește pe om și-l tîrăște în noroiul nelegiuirilor pe carii le reîncepe neîncetat și în contra tuturor !... Odată pătat de crime, a trebuit să mă rostogolesc printr-însele cu corpul și cu

sufletul. Groaznicul tablou de omor și de sînge va fi neîncetat alături de mine... dinaintea ochilor mei !... Mizerabil nesocotit ce am fost ! La ce-mi folosesc astăzi bogăția, influența, pe cît timp nu mai am repaos, nu mai am familie, nu mai am viață, căci nu mai am nimic uman !... Am nesocotit totul, am călcat totul în picioare, drepturile, datoriile naturei, tot ce este mai sfînt și mai sacru, pentru falșitățile lumei. Acum nu mă mai poci pune nici chiar în rîndul animalelor, căci animalele își iubesc copiii și eu am omorît pe al meu !... Cînd dar, un om ca mine a văzut ștergîndu-se dinaintea sa toate fericirile, toate aspirările și se simte lovit de pumnalele cu carii a voit să lovească pentru a-și satisface un orgoliu disprețuitor, o ambiție absurdă, niște pasiune dezonorabile ? Cînd după toate acestea nu mai prevede în viitorul său decît un șir de mustrări de cuget și un lanț de torture ? Cînd acest om nu mai așteaptă în viață decît disprețul și hula generală, descoperirea nelegiuirilor sale de niște legi carii trebuie să-l pedepsească ? Cînd acest om așteaptă în fiecare minut ca lumea cu morala ei egoistă, nepăsătoare și rece, să vie ca să-i numere lacrămile și să i le cîntărească pentru a ști dacă el își plînge greșala sau dacă se preface ? Un asemenea om trebuie să se pedepsească singur... Un asemenea om vătămător societăței, trebuie să moară ! Ș-apoi la ce-mi va mai fi folositoare viața și ce vrea să zică timpul cît omul trăiește decît un fulger în eternitate ! ? Și pentru ce se naște el decît ca să moară ?... Da, trebuie să mor și numaidecît, căci pentru că voi muri am îndeplinit mai întîi două lucruri umane de carii nu am putut fi capabil decît în asemenea momente. Am lăsat toată averea mea pentru binefaceri : pentru spitale, pentru orfani, pentru fete și văduve sărace, pentru bătrîni infirmi, în fine, pentru tot prin care mi-aș putea atrage binecuvîntarea nenorociților și prin care poate Atotputernicul se va milostivi să-mi ușureze pedepsele ce-mi sunt rezervate în lumea eternă. Am mai cerut iertare soției mele pentru toate nenorocirile ce i-am cauzat și am rugat-o ca să mă plîngă, în loc să mă blesteme. Acum nu-mi mai rămîne decît un singur lucru de îndeplinit : va trebui ca înainte de a mă închide într-un

mormînt întunecos și umed, unde poate Alexandru și Maria vor veni să-mi șoptească iertarea, va trebui neapărat să curăț din lume pe acel nelegiuit de Bolboacă, căci, fără poveţile și fără îndemnurile lui infame, nu aș fi ajuns aci, nici poate aş fi avut să-mi imput vreo crimă ; va trebui, cum zic, să sugrum pe acel bandit care este una din esceptiile monstruoase cum rareori produce natura și le azvîrlă în societatea corumptă, unde și corumpţia, în fine, le distruge. Acest pușcăriaș vătămător universului întreg, vătămător lui însuși trebuie să înceteze de a mai esista. Eu voi fi gealatul lui, pentru că el m-a îndemnat la rele ; eu voi fi confesorul lui în ultimele momente pentru că el m-a făcut să las să se otrăvească Alexandru, citîndu-mi, pentru a mă hotărî la aceasta, ceea ce se prescrie de legea bisericească, cînd un fiu ridică mîna asupra părintelui său. O! mizerabilul! Nu mi s-a întîmplat în viaţă să auz că un om poate fi aplecat la atîtea nelegiuiri pînă să caute răul și în legile sfinte!... Și eu, nesocotitul, îmi cunosc orbirea, cînd?... cînd totul s-a sfîrșit pentru mine! Dar ce fac?... soarele a început să se ivească și încă nu m-am ocupat de ceea ce m-am hotărît. Să grăbesc. Tot ce-mi trebuie pentru a-mi esecuta proiectul am în masa mea. Acum, la lucru. Să pregătesc dar limonada morţei, din care trebuie să se adape toţi asasinii ca mine și ca Bolboacă și să termin totul mai din vreme. Am păstrat otravă ca să mă servez cu dînsa la împrejurări de interese mîrșave, căci tot de acestea am avut în viața mea și prin ele mi-am făcut starea. Acea otravă este așa de tare încît o mică doză pusă în cincizeci dramuri de apă este de ajuns ca să omoare mai mulţi oameni. Dintr-o mică sorbitură, tot corpul este otrăvit și puterea îi este așa de mare încît pătrunde în măduva oaselor. Sîngele încetează de a mai circula peste douăzeci minute cel mult."

Și zicînd acestea, el deschide un sertar de masă, scoate dintr-însul o cutie mică de fier, o deschide, răstoarnă un praf ce se afla înăuntru într-un pahar cu apă și îl amestecă cîteva minute pînă cînd se încredinţă că era bine dizolvat.

După ce termină această afacere, sună clopoţelul şi un servitor intră îndată. Dăngescu îi ordonă :

— Vei duce această cîrtie măriei-sale, lui vodă ; o vei da adiutantului de jurnă, și dacă te va întreba de unde este, îi vei răspunde că este din partea mea. Ai înțeles ?

— Am înţeles, cocoane.

— Şi pleacă numaidecît.

— Prea bine, cocoane.

— Nu uita ca să chemi pe Neagu, cînd te vei da jos. Aide, du-te.

Servitorul iese şi Dăngescu se aşază pe un fotoliu, căutînd a preface un aer vesel, ca să nu lase să se întrevază cel mai mic semn de neastimpăr.

După cîteva minute de la ieşirea servitorului, se auzi în sală zgomotul paşilor lui Bolboacă care nu întîrzie de a intra în cameră, cu capul plecat, trist și posomorît.

— Dar ce ai, Neagule ? îl întrebă Dăngescu cu blîndeţe, făcîndu-i semn să se apropie de dînsul.

— Nu am închis toată noaptea ochii dintr-o pricină care nu ştiu ce rezultat va lua.

— Ce pricină ? se grăbi a întreba Dăngescu prefăcînd interesul.

— Vă aduceţi aminte, cocoane, de acea moașă care a venit cu Frusina ?

— Da, îmi aduc aminte. Ei bine, ce s-a întîmplat cu dînsa ?

— O întîmplare destul de nemulţumitoare, căci ieri a murit.

— S-o înghiţă infernul dacă a crăpat ! Nu văz ce nemulţumire ne-ar putea aduce moartea ei ? Din contra, atît mai bine.

— Ba nu este bine nicidecum, căci înainte de a muri, a mărturisit la o mulţime de lume tot ce s-a întîmplat cu Frusina.

— Şi de unde ai aflat aceasta ?

— De la un dulgher care m-a ameninţat pe cînd ieri, înserat, mă întorceam acasă.

— Vrea să zică tot bine m-am informat şi eu, strigă Dăngescu sculîndu-se după fotoliu şi începînd să umble agitat ca să prefacă bine rolul ce-şi propusese a juca vizavi de vătaful său de curte.

— Cum aţi fost informat, cocoane? întrebă Bolboacă surprins.

— Am fost informat de un amic al meu care mi-a comunicat tot că acel dulgher îndrăznise să vorbească. Astăzi m-am sculat de dimineaţă cu hotărîrea ca să-l omor şi cadaverul lui să-l îngropăm noaptea în grădină. Aveam de gînd să nu mai săvîrşesc crime, dar sunt silit să arăt acelui mojic cum să pedepsesc insolenţii carii îndrăznesc să vorbească de oameni de condiţia mea.

— Merită o asemenea lecţie, zise Bolboacă, făcînd nişte ochi mari şi aruncînd o căutătură pe furiş asupra stăpînului său. Aşadar, cocoane, pentru aceasta m-aţi chemat?

— Negreşit că pentru aceasta... ca să mă consult cu tine. Ia spune-mi, ce părere îţi dai despre hotărîrea mea?

— Că este bună, cocoane. Văz numai că dulgherul lipseşte şi nu ştiu cum va veni aici.

— Fii pe pace; el va veni cel mult peste o oră; am pus eu la cale. Dar nu ştiu ce păcatele am de astăzi de dimineaţă!... capul îmi este greu, gura uscată şi stomacul sec. Aş voi să mă răcoresc.

— Poftiţi să vă aduc o limonadă, cocoane?

— Crez în adevăr că puţină limonadă mi-ar face bine. Făcusem una cînd m-am sculat din pat, dar nu am băut-o şi poate să se fi trezit.

— Lămiia nu se trezeşte, cocoane.

— Atunci gustă de vezi dacă aceea ce este în paharul acela după masă e bună şi potrivită din zahăr?

Bolboacă, care era departe de a înţelege planul Dăngescului, se grăbi a se duce lîngă masă, luă paharul, îl aduse la gură şi bău din licuid. După ce-l înghiţi, strîmbă din gură şi zise stăpînului său:

— Este amară, cocoane, şi nu o veţi putea bea; mă duc să vă fac alta.

— Bine, bine, zise Dăngescu mulţumit. Dar mai întîi rămîi puţin căci poate să vie dulgherul şi nu am făcut încă încercarea ce am proiectat.

— Ce încercare, cocoane? întrebă Bolboacă cu curiozitate.

— Încercarea de a lega mîinile și picioarele dulgherului îndată ce va intra în camera mea, precum și de a-i astupa gura ca să nu poată să strige.

— Acesta este lucrul cel mai lesne de făcut. Dacă-mi dați voie, mă voi duce să aduc două frînghii ca să vă arăt.

— Am frînghii, Neagule. Caută în sertarul de jos al mesei, ia cîte-ți trebuie și grăbește să-mi arăți căci nu știm cînd poate să pice dulgherul.

— Îl voi lega eu, cocoane, dacă credeți că nu poate sa fii îndemînatec ?

— Ba nu, ba nu ; voi să-l leg cu mîna mea căci numai astfel poci fi bine răzbunat.

— Atunci cum poftiți, ca un stăpîn ce sunteți !

Și zicînd acestea, Bolboacă trage sertarul indicat, scoate două frînghii, le face la căpătîie cîte un ochi și vine spre Dăngescu :

— Uite, cocoane ; nu este vreun meșteșug mare pentru a lega cuiva mîinile și picioarele carii puse în cîte un ochi din aceste frînghii și strînse bine, rămîne legat cobză fără a putea face o singură mișcare ; după aceasta, astupat la gură cu un șervet sau cu o batistă, se poate juca și un copil cu dînsul ca cu o păpușă.

— Se poate, dar eu nu poci înțelege pînă nu văz. Arată-mi dar numai cum se leagă picioarele. Eu mă pricep numai cum se leagă mîinile.

La acest ordin, Bolboacă se așeză pe scînduri, întinde picioarele, le vîră în ochiul unei frînghii, strînge nodul, și cînd termină, se adresă către stăpînul său :

— Iată, cocoane, ce este de făcut ; sunt așa de bine legat încît nu mă mai poci mișca.

Dăngescu se uită să se încredințeze dacă nodul era strîns și, văzînd că el însuși nu ar fi putut să-l lege mai bine, îi zice :

— În adevăr legătura este sigură. Acum, Neagule, întoarce-ți mîinile la spate ca să le leg și să-mi spui dacă după legătura mea acel dulgher ar mai putea să se serve cu mîinile.

Și fără să aștepte răspunsul lui Bolboacă, Dăngescu îi apucă mîinile cu putere, aruncă ochiul celeilalte frînghii, îl strînge și-i face încă două noduri ca să nu se

desfacă. Bolboacă începe să tremure fără voie și murmură cu frică :

— Sunt așa de legat, cocoane, încît nu mai poci face cea mai mică mișcare. Acum fii bun de mă dezleagă căci simț în inimă niște înțepături grozave de multă strînsoare.

— A ! mizerabile ! Iată-te în starea în care meriți a fi. Acum gătește-te să faci o călătorie întunecoasă unde te așteptă infernul cu brațele deschise. Recomandă-ți dar mai din vreme sufletul lui Satan căci peste cîteva minute vei compărea dinaintea lui.

— O ! vrei să mă omori pe mine ? murmură Bolboacă cu o voce tremurătoare și îngrozit de cele ce auzi de la stăpînul său. Trebuie să glumești, cocoane ; nu-mi vine a crede ca să răsplătești atît de rău pe un om care v-a fost devotat cu corpul și cu sufletul.

— Devotat !... auzi mizerabilul cu ce cuvinte crede a mă mai amăgi !... Și în ce a constat devotamentul tău, nelegiuitule ?... ca să mă pătezi de atîtea crime ? ca să-mi otrăvești copilul ? ca să-i dezonorezi amanta ? Toate acestea prin îndemnurile tale infame ?... în loc de a mă fi oprit din drumul pe care mă făcuseși să apuc !...

— O ! iartă-mă și mă dezleagă ; în inima mea simț o pară de foc.

— Nu cere iertare căci nu o vei dobîndi. Iertare să ceri la Satan. Eu nu mai sunt în stare a mă ierta nici pe mine însumi.

— Atunci voi fi silit să țip, să răcnesc, să cer ajutor, strigă Bolboacă mușcîndu-și buzele de durere și rostogolindu-se căci otrava începuse să se răspîndească în toate vinele lui.

— Dacă vei striga, nimeni nu te va auzi și-ți voi astupa gura ca să te chinuiești și mai rău.

— S-a sfîrșit ! o ! s-a sfîrșit !... sunt otrăvit... am băut din acel pahar... murmură banditul în nesimțire.

Dăngescu îl privea cu băgare de seamă și văzîndu-l că începuse să-și piarză simțul și să i se slăbească vocea, se gîndi că otrava era mai tare decît crezuse și că efectul îi era mult mai grabnic.

Agonia lui Bolboacă dură zece minute după a căror trecere el rămase nemişcat cu ochii deschişi şi cu dinţii rînjiţi. Dăngescu se duce la dînsul, îl pipăie, şi încredinţîndu-se că murise, se uită la cadaver cu un zîmbet satanic şi îi zice :

— Nu mă îndoiesc că infernul s-a deschis înaintea ta. Moartea ţi-a fost uşoară, asasine, dar îţi vei priimi pedeapsa meritată acolo unde-ţi este rezervată ţie şi mie. Dar ce mă mai ocup de aceasta fiară doborîtă şi nu mă ocup de mine, îşi zise el întorcîndu-se. Mi se pare că mi-a venit şi mie rîndul ca să gust din limonada morţei. Să grăbesc căci timpul trece şi poate să mă surprinză cineva cu acest bandit neînsufleţit. Cadaverul lui nu este bine să se găsească la un loc cu cadaverul meu. Trebuie să-l fac să dispară... dar unde ?... a ! în pivniţa neumblată.

Şi fără a pierde timpul, Dăngescu trage o canapea la o parte, ridică un capac făcut în scînduri şi aruncă pe gaură cadaverul lui Bolboacă, care cade în pivniţă cu mare zgomot. După ce Dăngescu îl văzu la un loc unde nu putea fi descoperit decît foarte tîrziu, lasă capacul, dă canapeaua la locul ei şi vine să se aşeze pe un fotoliu lîngă masa unde se afla paharul cu otrava. Aruncîndu-şi ochii asupra paharului, frica îl coprinde deodată şi începe să tremure ca cum ar fi fost prins de friguri ; cu toate acestea, el ia paharul, îl aduce la gură şi cînd voi să bea, simţi că curagiul îl părăseşte.

„Mi-e frică de tortură, iar nu de moarte, zise el privind cu rătăcire lichidul mortal. Cînd s-ar milostivi cineva să-mi zdrobească capul cu un glonţ, i-aş da starea pe jumătate. Dar ce zic ?... Eu nu mai am stare căci de astăzi averea mea întreagă intră în mîinile guvernului. Nu mai poci prelungi viaţa căci în minutul acesta trebuie să fiu în gurele tuturor ca un obiect de dispreţ şi de groază. Să nu mai aştept, căci aşteptarea a devenit un supliciu... să beau, să beau mai curînd ca să termin odată... să înghiţ toată otrava ca să nu mă chinuiesc mult."

De astă dată, Dăngescu aduce paharul la gură, închide ochii şi, cu o hotărîre nestrămutată, bău în două înghiţituri toată otrava din pahar.

După aceasta, se succedă două minute de tăcere în care timp Dăngescu sărută în mai multe rînduri o cruce mică cu sfînt lemn, pe care o atîrnă de gîtul său. În al treilea minut, focul otrăvei începu să-i arză inima. În al patrulea minut, durerile încep să-i paralizeze simțul. El caută să le sufere cu curagiu, dar puterile îl părăsesc puțin cîte puțin. În al cincilea minut, începe să tresară prin zguduituri și înțelege că peste puțin corpul său va fi cadaver. După un interval de agonie, în care ochii împăienjenați nu mai puteau să zărească lumina, capul amețit ca de beție nu mai putea să cugete, simți că moartea se apropie ; atunci el începe să tremure, să-i fie frică, să se spăimînte, și înțelegînd că totul se sfîrșise, își adună toate puterile, vrea să se lupte, să scape de moarte, încearcă să umble, dar nu poate face decît un singur pas, cade în tot lungul corpului, întinde brațele către cer și strigă pe cît vocea îi mai permise :

— Alexandre ! Mario ! Copiii mei ! iertați-mă și rugați pe Dumnezeu, dinaintea căruia vă aflați, ca să-i fie milă de mine.

Acestea fură ultimile cuvinte ce el mai putu pronunța și, după cîteva secunde de agonie, moare, rostogolindu-se pe parchet.

În acest moment, cerul se posomorește, atmosfera se întunecă și tunetul bubuie ca cum ar fi ordonat infernului ca să înghiță pe acești doi nelegiuiți.

CONCLUZIA

Trecuse mai multe zile de cînd în toate serile Ștefan Lungeanu întreținuse pe fratele său despre această romanță.

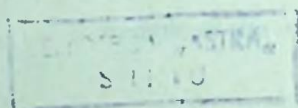
După ce o termină, găsind de cuviință a-i arăta cum rămăsese restul personalului (important) pus pe scena romanței, îi zise :

— Ca să închei istoria, află, Matei, că Elena Dăngescu — întorcîndu-se de la munte, și aflînd de moartea lui Alexandru și a Mariei, căci de a soțului său puțin a constat-o, a căzut greu bolnavă, și atacul i-a fost așa de mare, că peste puțin timp a luat loc lîngă copiii săi. Iar sărmana și nenorocita Elisaveta Sălcianca, pe care nu a chemat-o încă Dumnezeu la sine, s-a călugărit la Biserica Icoanei, unde în toate diminețile și serile udă de lacrămile sale mormintele soțului și iubiților săi copii.

Nu știu, iubite Matei, dacă ai luat vreo plăcere ascultîndu-mă ; crez însă că narația mea ai fi găsit-o ceva mai interesantă dacă ai fi aflat și scenele misterioase prin carii trebuia să trec cu romanța, precum îmi propusesem, și pe carii am fost constrîns a le trece subt tăcere de frica unei legi ce a apărut de curînd.

FINE

CUPRINS

Lector : DACIANA VLĂDOIU
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Bun de tipar 20.08.94. Coli ed. 28,63, coli tipar 34.

Tiparul executat sub cd. nr. 5069-984 la
INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ BACĂU,
str. Mioriței nr. 27.
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

Lucrarea este tipărită pe hîrtie fabricată la
C.C.H. Brăila

ÎN SERIA «RESTITUTIO»

sînt tipăriți, în ediții științifice, acei scriitori din literatura română, care, fără a fi valori fundamentale, merită a fi cunoscuți pentru aportul lor la dezvoltarea culturii noastre

---

AU MAI APĂRUT

Ion Gorun
Scrieri alese
I. C. Vissarion
Scrieri alese
Iacob Negruzzi
Scrieri, vol. II
Ioan Zoba din Vinț
Sicriul de aur

Lei 23